

BENEDENHUIS 66**1901-1921**

Jacob Diederik Janssen, schoenmaker, later schoenfabrikant

Gezinssamenstelling

man, vrouw, 2 dochters

Inwonend

weduwe J. Robbersen-Venhuizen (1902-1905)
Dirk Jan Bakker, zonder beroep (1921)

Het nieuwe pand op Noorderhaven 32-32a werd gebouwd als een bovenwoning en een benedenwoning, beide bestemd voor bewoning door een gezin. Er trokken in juli 1901 dus twee gezinnen in. In het benedenhuis vestigde zich de familie Janssen, die er ruim twintig jaar zou blijven. Jacob Janssen was 29 toen hij op Noorderhaven 32 kwam wonen. Zijn ouders hadden een schoenmakerij in de Oosterstraat, op nummer 10. Hijzelf was ook schoenmaker; vanaf 1918 noemde hij zich schoenfabrikant. Hij was net getrouwd met Johanna Robbersen. Van 1902 tot 1905 woonde haar moeder bij hen in huis; ze was pas weduwe geworden. Het echtpaar Janssen kreeg aan de Noorderhaven drie kinderen, van wie de jongste, de enige jongen, maar drie maanden oud werd. Johanna overleed in 1917, vijf jaar na haar laatste kraambed, nog maar 45 jaar oud. Jacob bleef achter met twee dochters van 8 en 13 jaar. Hij hertrouwde anderhalf jaar na de dood van zijn eerste vrouw met Atje Poelman. Ze woonden tot 15 februari 1921 in het benedenhuis en verhuisden toen naar de Oosterstraat, waar ze boven de schoenenwinkel gingen wonen.

1921-1925

Gerrit van Aarst, handelsbediende

Gezinssamenstelling

man, vrouw, 2 zonen, 2 dochters

Het benedenhuis werd van 1921 tot 1925 bewoond door de handelsbediende Gerrit van Aarst, die zich vanuit Den Haag in 1921 in Groningen vestigde. Hij bracht een vrouw en drie kinderen mee. Hun jongste kind, een zoon, werd enkele maanden na hun komst naar Groningen in ons huis geboren.

1925-1930

Dirk N. van Heerden, assuradeur

Gezinssamenstelling

man, vrouw, 1 dochter

Inwonend

mej. Johanna P.S. Smit, studente (1926)
mej. Frederika H. Smit, studente (1926-1928)
Wilem J. Benes, student (1928)
Carel E.A. Ellerman en echtgenote (1929)
Bouwe de Jong (1929-1930)

In 1925 staat Dirk van Heerden in het *Adresboek* als directeur van het Kantoor van de Eerste Gecontroleerde Particuliere Nachtveiligheidsdienst. Er rustte blijkbaar nog geen zegen op dit bewakingswerk, want een jaar later ging Van Heerden in de verzekeringen en voor zijn eigen financiële zekerheid nam hij twee studentes op kamers - de eersten van een lange reeks studentbewoners.

1931-1933

Jasper J. Bollee, pettenmaker

Gezinssamenstelling

man, vrouw

1933

Herman de Vries (4 maanden)

Gezinssamenstelling

man, vrouw, 1 zoon, 1 dochter

1933-1934

Jacob Lambrink

Gezinssamenstelling

man, vrouw

1934-1935

Anna J.C. en M.A.A. Schreuder

Gezinssamenstelling

2 zusters

BOVENHUIS 66a**1901-1916**

Clara Beukema, weduwe de Boer

Gezinssamenstelling

vrouw, 2 dochters

Inwonend

zoon Marten Jan (1903-1905)

Het bovenhuis werd vanaf juli 1901 tot ongeveer 1916 bewoond door de onderwijzersfamilie De Boer. Vader De Boer was al eerder overleden en zijn weduwe verhuisde met haar beide dochters van Westerhaven 8 naar het medio april gereedgekomen huurhuis. Weduwe Clara Beukema is dan al zestig en zal niet meer werken, maar ze heeft wel een pensioen van ongeveer fl. 500, - per jaar. De oudste dochter,

Anke, is in 1901 negenentwintig jaar en onderwijzeres. Ze verdient maar fl. 300, - per jaar. Haar jongere zus Abelia vormt met zoon Marten Jan een tweeling. Ook deze beide kinderen geven les, vermoedelijk in het middelbaar onderwijs, want Abelia's inkomen (zo'n fl. 700, - gulden per jaar) ligt direct al een stuk hoger dan dat van haar oudere zuster.

1916-1922

Jansje en H. Magnin, pensionhoudsters

Gezinssamenstelling

2 zusters

Inwonend

D. de Vries, onderwijzer (1917-1918)
J.P. Runsink, agenturen (1918-1920)
A.N. Smits, graanhandelaar (1919-1920)
J.F. Weijers, directeur Schilthuis & Co. (1919-1920)
M.J.C. Büchli, directeur fa. E. Potjer (1921)
Jacques M. Abernabel, medisch student (1921-1922)
Roel Holtrop (1921-1922)
Pieter Boer, student (1921-1922)
Reinder Braam, leerling landbouwschool (1921-1922)

Het bovenhuis van drie verdiepingen telt al gauw acht tot tien kamers (toegegeven, ze waren niet allemaal even groot) en is dus eigenlijk erg geschikt als pension. Dat was ook de gedachte van de zusjes Magnin, een chique naam voor twee gewone Groninger vrouwen die eerder als huishoudster hadden gewerkt en het in de periode 1916-1922 als pensionhoudster probeerden. Veel verdienden ze daar overigens niet mee: Jansje, hoofdbewoonster van het

bovenhuis, verdiende per jaar niet meer dan fl. 50,-, waarover één gulden en 36 cent aan belasting moest worden betaald. Onder de reeks kostgangers doen ook in het bovenhuis de eerste studenten hun intrede. Jacques Abernabel, medisch student, kwam uit Paramaribo.

1922-1940

Jakob Stel, directeur NV v/h J.G. Adriani

Gezinssamenstelling

man, vrouw, 3 dochters, 1 zoon

Inwonend

Johanne C. Kuipers, dienstbode (1924-1927)

Trijntje Knol, dienstbode (1927-1928)

Detje de Haan, dienstbode (1930-1931)

Aaltje Schaaphok, dienstbode (1931-1932)

Fokje Stienstra, dienstbode (1932-1934)

Zwaantje Guikema, dienstbode (1934)

Reina Boer, dienstbode (1934-1939)

Aafje Hazenberg, dienstbode (1939-1940)

Op 3 maart 1922 gaat het bovenhuis over in handen van Jakob Stel, directeur van de *Handel in IJzerwaren en Huishoudelijke artikelen, voorheen J.G. Adriani*. Vele Groningers zullen zich de naam Adriani herinneren: de groothandel was gevestigd in een aantal pakhuizen en panden aan het Hoge der A. Na de opheffing van de zaak aan het begin van de jaren tachtig werden de pakhuizen verbouwd voor jongerenhuisvesting. De naam Adriani is echter nog steeds in tegelletters te vinden op het pakhuis Hoge der A 23.

Jakob Stel is net 34 jaar geworden als hij met zijn gezin in het bovenhuis gaat wonen. Hij is dan tien jaar getrouwd met Sophia Drenth. Ze kwamen van

Jakob Stel, februari 1940.

het adres A-Kerkhof 23a, een pand dat eveneens in bezit van de firma was, en betrokken het bovenhuis met hun twee dochters Rie en Gé (toen acht en zes jaar oud). Aan de Noorderhaven kregen ze nog een dochter, Sien (1922), en een zoon, Wim (1924). Het bovenhuis was ruim genoeg voor zes personen, alleen de keuken werd wat klein. Die werd daarom in 1935 groter gemaakt.

Uit de woningkaarten bleek dat Jakob Stel en zijn gezin vlak na het begin van de Tweede Wereldoorlog verhuisden naar Haren. Werkend aan dit onderzoek, vroeg ik mij in de zomer van 2001 af of een van de kinderen Stel misschien nog in Groningen of Haren zou wonen. Het makkelijkst was zoon Willem Harm, want die zou als W.H. Stel in het telefoonboek staan. Wim bleek inderdaad nog altijd in Haren te wonen, en mijn telefoontje leverde een reeks leuke contacten met hem, zijn

Sophia Drenth, ca. 1940.

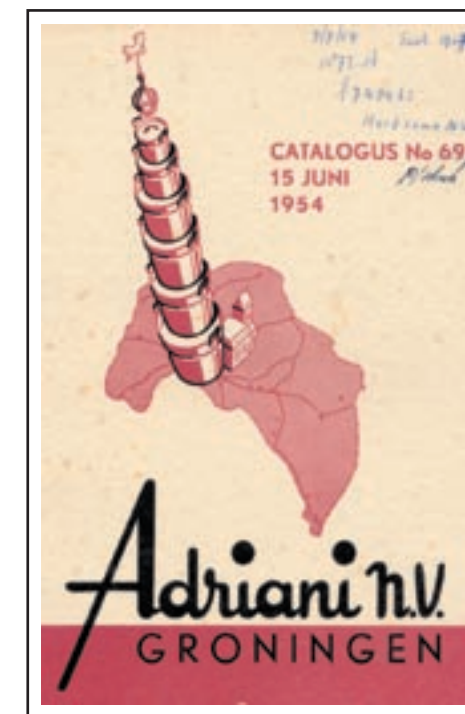
vrouw Wil en zijn zusters op.

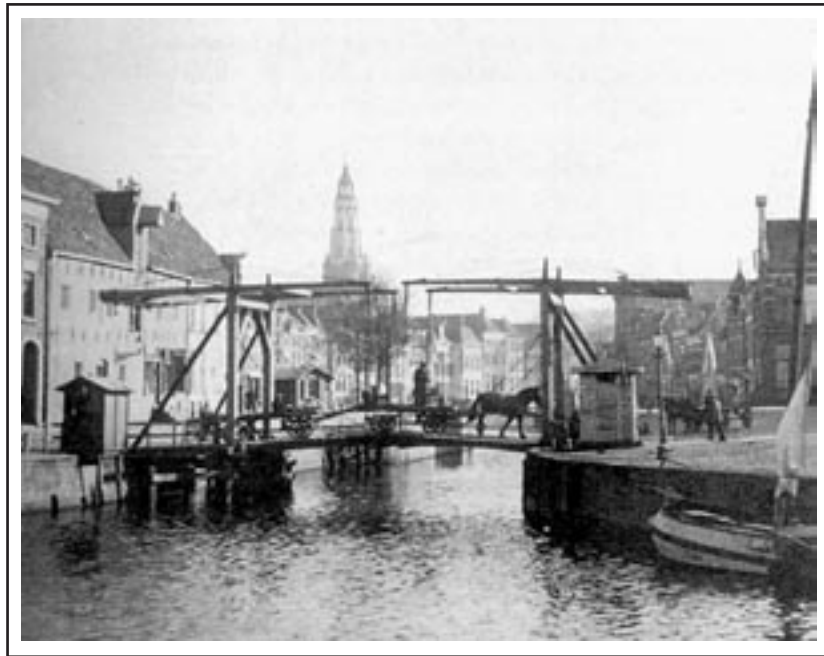
Over de indeling van het huis in hun tijd schreef ik hierboven al. Toen ze in het najaar van 2001 hun oude huis bezochten, kwamen er tal van herinneringen boven. Niet overigens aan het benedenhuis en zijn bewoners. Kennelijk kwamen de bewoners van beneden- en bovenhuis niet bij elkaar op bezoek.

Dat de familie Stel een lange traditie in het maken van foto's bleek te hebben, is een gelukkig toeval. De oudste foto die iets van de bewoning laat zien, toont op de voorgrond Wim, Gé en Sien Stel, en in de deuropening een dienstbode. De foto is gemaakt door zus Rie. De fraaie buitendeuren

Catalogi van huishoudelijke artikelen uit de jaren vijftig.

In 1921 werd de Visserbrug vernieuwd. Op de foto de noodbrug.

Bij een jubileum van de firma Adriani bood het personeel de directeur een geschenk aan, veelal een kunstwerk in opdracht gemaakt. Links een gezicht op de Adriani-panden aan het Hoge der A door Marten Klompjen (1947) en hierboven een portret van Jakob Stel door Jan Altink (1957).